Juha Raitio, OTT, VT
Eurooppaoikeuden professori, oikeustieteellinen tiedekunta
PL 4, 00014 Helsingin yliopisto
puh. 050-5315496, t. 050-4482737
e-mail: juha.raitio@helsinki.fi

Eduskunta
Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Helsinki 21.3.2025

# Lausunto (KAA 2/2024)

1. Tehtävänanto

Sosiaali- ja terveysvaliokunnassa on käsiteltävänä 25.3.2025 asia KAA 2/2024, joka on kannabista koskeva kansalaisaloite "Kannabis lailliseksi, säännellyksi ja verolle. Sama asia on ollut käsiteltävänä lakivaliokunnassa perjantaina 13.12.2024 klo. 9.15 alkaen ja olen siellä antanut vastaanlaisen lausunnon kuin nyt. Olen käyttänyt lähteenäni myös 27.5.2024 päivättyä THL:n lausuntoa tästä kansalaisaloitteesta (THL/2160/4.00.02/2024). Lausuntoni koskee asian EU-oikeudelliseen ja kansainvälisoikeudelliseen sääntelyyn ja velvoitteisiin liittyviä seikkoja. Taustaksi voinen mainita, että olen yhdessä Virve Marionneaun, Janne Nikkisen, Kukka Kuuselan ja Paolo Amorosan kanssa hakemassa tutkimusrahoitusta Suomen Akatemilta mm. kannabista koskevaan tutkimushankkeeseen "Legal determinants of health in cross-border provision of addictive products. Esitän seuraavassa muutamia etenkin EU-oikeudellisia huomioita edellä mainitun ja muun aikaisemman tutkimustyöni pohjalta, joskin on heti alkuun syytä todeta, että ongelmia tämän kansalaisaloitteen tulkinnassa aiheuttaa se, ettei kyse ole hallituksen esityksestä, johon liittyisi asianmukainen vaikutuksenarviointi ja mahdollinen kansainvälinen säädösvertailu.

2. Kansainvälisestä ja EU:n sääntelystä sekä oikeusvertailusta (ns. Saksan malli)

Tähän kansalaisaloitteeseen on hankala antaa oikeudellista lausuntoa sen vuoksi, ettei kannabiksesta ole erityissääntelyä EU-oikeudessa eikä kansainvälisessä oikeudessa, vaan sitä tulee arvioida osana yleisempää huumausaineiden kontrollia koskevaa sopimus- ja säädösaineistoa. Kansainvälisen oikeuden kannalta huumeiden kontrolli kohdentuu käytännössä kolmeen jo melko vanhaan kansainväliseen sopimukseen: The Single Convention

on Narcotic Drugs 1961 (YK:n sopimus huumeiden kieltämiseksi eli ns. huumausaineyleissopimus 1961), joka kieltää mm. kannabishuumeet. Huumausaineyleissopimus jäi hieman puutteelliseksi, koska se ei kieltänyt riittävässä määrin erilaisia huumeita, sillä erityisesti amfetamiini jäi sen ulkopuolelle. Sen vuoksi vuonna 1971 laadittiin psykotrooppisia huumausaineita koskeva yleissopimus (Convention of Psychotropic Drugs), jossa mm. amfetamiini kiellettiin. Sittemmin YK:ssa laadittiin huumausaineiden laitonta kauppaa koskeva sopimus 1988 (UN Convention against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances).

EU:n tasolla keskeinen säännös on edelleen voimassa oleva puitepäätös 2004/757/YOS[1], joka koskee laittoman huumausainekaupan rikostunnusmerkistöjä ja seuraamuksia koskevien vähimmäissääntöjen vahvistamista. Sen avulla voidaan välttää ongelmat, joita jäsenvaltioiden oikeus- ja lainvalvontaviranomaisten yhteistyössä saattaa ilmetä sen vuoksi, että tiettyä rikosta tai tiettyjä rikoksia ei ole määritelty rangaistaviksi teoiksi sekä pyynnön esittävän että sen vastaanottavan jäsenvaltion lainsäädännössä. Lisäksi Schengenin säännöstöön (yleissopimus, EYVL, N:o L 239, 2000, s. 19) kuuluu velvoite toteuttaa kaikki toimet, joita em. YK:n huumausaineyleissopimus vuodelta 1961 edellyttää huumausaineiden laittoman kaupan estämiseksi ja rankaisemiseksi.

Puitepäätöstä 2004/757/YOS sovelletaan aineisiin, jotka kuuluvat Yhdistyneiden kansakuntien vuoden 1961 huumausaineyleissopimuksen, sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1972 pöytäkirjalla, soveltamisalaan, ja aineisiin, jotka kuuluvat psykotrooppisia aineita koskevan Yhdistyneiden kansakuntien vuoden 1971 yleissopimuksen, jäljempänä 'YK:n yleissopimukset', soveltamisalaan, sekä synteettisiin huumausaineisiin, jotka on saatettu valvontatoimenpiteiden piiriin kaikkialla unionissa neuvoston yhteisen toiminnan 97/396/YOS nojalla[2] ja jotka aiheuttavat kansanterveydellisiä riskejä, jotka ovat YK:n yleissopimusten nojalla luokiteltujen aineiden aiheuttamiin riskeihin verrattavia. Tätä puitepäätöstä on muutettu vuonna 2017 direktiivillä (EU) 2017/2013[3] uusien psykoaktiivisten aineiden sisällyttämiseksi

[1] EUVL, N:o L 335, 11.11.2004, s. 8. Neuvoston puitepäätös 2004/757/YOS, tehty 25 päivänä lokakuuta 2004, laittoman huumausainekaupan rikostunnusmerkistöjä ja seuraamuksia koskevien vähimmäissääntöjen vahvistamisesta.
[2] EYVL, N:o L 167, 25.6.1997, s. 1, Yhteinen toiminta 97/396/YOS, 16 päivältä kesäkuuta 1997, jonka neuvosto on hyväksynyt Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.3 artiklan perusteella uusia synteettisiä huumausaineita koskevasta tiedonvaihdosta, riskien arvioinnista ja valvonnasta.
[3] EUVL, N:o L 305, 21.11.2017, s. 12, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2017/2103, annettu 15 päivänä marraskuuta 2017, neuvoston puitepäätöksen 2004/757/YOS muuttamisesta uusien psykoaktiivisten

huumausaineen määritelmään, mikä kuvaa sitä, että lainsäädännöllä on seurattava uusien huumausaineiden kehitystä ja saatettava ne valvonnan piiriin.

Tämän EU-oikeudellisen sääntelyn perusteella (em. puitepäätös 2 artikla) kunkin jäsenvaltion on varmistettava, että oikeudettomasti harjoitettu huumausaineiden tuotanto, valmistus, tarjoaminen, kauppaaminen, kuljetus, tuonti ja vienti on rangaistavaa. Jos tekijä harjoittaa edellä mainittua toimintaa vain henkilökohtaista käyttöään varten, niin puitepäätös ei sovellu tällaiseen toimintaan, vaan huomio kiinnittyy kansalliseen lainsäädäntöön. Tämä käy ilmi tarkemmin puitepäätöksen 2004/757/YOS 2 artiklasta seuraavasti:

*2 artikla*

*Huumausaineiden ja niiden lähtöaineiden laittomaan kauppaan liittyvät rikokset*

*1. Kunkin jäsenvaltion on ryhdyttävä tarvittaviin toimiin varmistaakseen, että seuraava oikeudettomasti harjoitettu tahallinen toiminta on rangaistavaa:*

*a)huumausaineiden tuotanto, valmistus, uuttaminen, valmistaminen, tarjoaminen, kaupan pitäminen, jakelu, myynti, kaikenlainen luovuttaminen, välitys, lähettäminen, kauttakuljetus, kuljetus, tuonti tai vienti;*

*b) oopiumiunikon, kokapensaan tai hampun viljely;*

*c)huumausaineiden hallussapito tai ostaminen jonkin a alakohdassa mainitun toimen toteuttamiseksi;*

*d)lähtöaineiden valmistus, kuljetus ja jakelu tietoisena siitä, että niitä käytetään huumausaineiden laittomaan tuotantoon tai valmistukseen.*

*2. **Edellä 1 kohdassa tarkoitettu toiminta ei kuulu tämän puitepäätöksen soveltamisalaan, jos tekijä harjoittaa sitä yksinomaan henkilökohtaista käyttöään varten kansallisessa lainsäädännössä määritellyllä tavalla.***

Niinpä siis 2 momentti ilmentää kansallista harkintavaltaa sen suhteen, onko jäsenvaltiossa kannabiksen käyttö tai hallussapito henkilökohtaiseen käyttöön rangaistavaa vai ei, mikä osaltaan selittää seuraavassa kuvattavan kansallisen vaihtelun huumeiden saatavuudessa eri maissa. Esimerkiksi Alankomaissa kannabista voidaan myydä ja käyttää tätä varten perustetuissa kahviloissa, Coffee Shopeissa. Laillinen kannabistuotanto on looginen seuraus

---

aineiden sisällyttämiseksi huumausaineen määritelmään ja neuvoston päätöksen 2005/387/YOS kumoamisesta.

tällaisten kahviloiden olemassaolosta ja Alankomaiden hallitus onkin päättänyt käynnistää rajatun kokeilun laillisesta tuotannosta näihin kahviloihin. Tausta on se, että Coffee Shopit hankkivat kannabista laittomilta markkinoilta, eli tilanne ei ole oikeudellisesti koherentti.

Saksassa puolestaan hallitus toteuttaa kaksivaiheisen kannabispolitiikan muutoksen. Ensimmäisessä vaiheessa sallitaan kannabiksen rajoitettu kotikasvatus ja käyttö, eli siis puhutaan kasvattajan henkilökohtaisesta käytöstä. Nämä eivät siis ole tarkoitettu myyntiviljelmiksi. Toisessa vaiheessa Saksa kokeilee ja tutkii kannabiksen rajatun laillisen jakelun vaikutuksia käyttöön ja sen aiheuttamiin haittoihin, eli puhutaan käytännössä Alankomaiden Coffee Shopien kaltaisesta jakelujärjestelmästä. THL:n lausunnosta 27.5.2024 käy ilmi, ettei päihtymistarkoitukseen tuotetun ja vain henkilökohtaiseen käyttöön tarkoitetun kannabiksen vapauttamisella sääntelystä ole suoria vaikutuksia kannabispohjaisten lääkkeiden määräämiseen (s. 4). Tarkastelu on siksi kohdennettava päihtymistarkoitukseen keskittyvään käyttöön, minkä vuoksi etenkin Coffee Shopien kaltaisten käyttöpisteiden toimintaa on syytä arvioida oikeudellisesti myöhemmin tässä lausunnossa.

3. Huomio päihteitä koskevista uudistuksista Suomessa

Eduskunnassa on käsiteltävänä asia HE 173/2024 vp, joka koskee alkoholilain muuttamista niin, että mahdollistettaisiin Alkolle ja toimijoille, joilla on alkoholijuomien vähittäismyyntilupa, alkoholijuomien verkkokauppa sekä muut alkoholin jakeluun ja noutoon perustuvat vähittäismyyntikonseptit, kuten alkoholijuomien toimitus. Voidaan siis puhua muutoksesta, joka merkitsisi mahdollisuutta tilata alkoholia toimitettavaksi kotiin tai muuhun osoitteeseen aina klo. 21 asti. Lisäksi on alkoholin osalta huomioitava ns. etämyynti toisista jäsenvaltioista, joka on EU-oikeuden näkökulmasta sallittua. Keväällä 2024 eduskunnassa oli käsiteltävänä HE 7/2024 vp, eli Hallituksen esitys laiksi alkoholilain 17 ja 26 §:n muuttamisesta. Sen seurauksena ruokakauppoihin (noin 6300 uutta vähittäismyyntipistettä, Alkoja on 373 myymälää) tuli kesällä myyntiin enintään 8,0 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävät käymisteitse valmistetut alkoholijuomat. Kun alkoholin saatavuutta on jo helpotettu ja tullaan todennäköisesti edelleen helpottamaan, niin tämä seikka tulee ottaa huomioon päihdepolitiikkaa laadittaessa ja sillä on vaikutus myös kannabiksen vapauttamisen näkökulmasta siten, että voidaan kysyä, mikä olisi se kokonaisvaikutus, joka alkoholin ja kannabiksen helpommasta saatavuudesta koituisi. Suussa käytettävästä tupakasta, eräänlaisesta nuuskasta, on myös kohistu viime aikoina ja pohdittu, mitkä kaikki ovat aikuisia makuja ja

siten ihan laillisia makuja. Tästä päihdepolitiikan kokonaisuudesta ei ole pohdintaa tai tutkimusta kansalaisaloitteessa.

4. EU:n perussopimukset

Yleisellä tasolla voidaan huumekaupan kontekstissa SEUT 72 artiklan nojalla todeta, että EU:n ns. vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen sääntely ei vaikuta niihin velvollisuuksiin, joita jäsenvaltiolla on yleisen järjestyksen ylläpitämiseksi ja sisäisen turvallisuuden suojaamiseksi. Kaiken addiktoivan osalta kansallista liikkumavaraa on jätetty jäsenvaltioille, koska olosuhteet eri maissa vaihtelevat. Analogisesti voidaan todeta esimerkiksi uhkapelien osalta se, että kansalliset moraalisen, uskonnolliset ja kulttuuriset erityispiirteet voidaan ottaa huomioon, kun uhkapelitoimintaa rajoitetaan.[4] Lisäksi on otettava huomioon SEUT 168 (1) artiklassa, jossa huumausaineista on seuraavalla tavalla varsin yleisluontoinen maininta.

*1. Kaikkien unionin politiikkojen ja toimintojen määrittelyssä ja toteuttamisessa varmistetaan ihmisten terveyden korkeatasoinen suojelu.*
*Kansallista politiikkaa täydentävä unionin toiminta suuntautuu kansanterveyden parantamiseen, ihmisten sairauksien ja tautien ehkäisemiseen sekä fyysistä ja mielenterveyttä vaarantavien tekijöiden torjuntaan. Kyseinen toiminta käsittää laajalle levinneiden vaarallisten sairauksien torjunnan edistämällä niiden syiden, leviämisen ja ehkäisemisen tutkimusta sekä terveysvalistusta ja -kasvatusta, samoin kuin rajatylittävien vakavien terveysuhkien seuranman, niistä hälyttämisen ja niiden torjumisen.*
***Unioni täydentää huumausaineiden aiheuttamien terveyshaittojen vähentämiseen tähtäävää jäsenvaltioiden toimintaa, johon kuuluu tiedotus- ja ehkäisemistoimia.***

Myös SEUT 168 artikla ilmentää täten jäsenvaltioiden oman harkinnan merkitystä huumausainepolitiikan toteuttamisessa, jonka vuoksi nyt käsillä olevan lakiesityksen taustalla tulisi olla kattava selvitys niistä vaikutuksista, joita kannabiksen vapauttamisesta seuraisi. Toisaalta sitaatista käy ilmi ajatus, että EU:n näkökulmasta huumausaineiden terveyshaittoja tulee nimenomaan vähentää, eli se tulisi olla myös kansallisen lainsäätäjän tavoitteena. Koska perussopimusten tasolla huumausaineiden sääntely on näin ylimalkaisella tasolla, on syytä selvittää, millaista oikeuskäytäntöä huumausaineisiin ja etenkin kannabikseen liittyy.

[4] Ks. esim. C-275/92 Schindler (1994) ECR I-1039, kohdat 60 ja 61.

## 5. EU-tuomioistuimen oikeuskäytäntö: Josemans-tapaus

Otan huumausaineiden myynnistä esimerkiksi Josemans-tapauksen[5] Hollannista, koska se on oivallinen esimerkki siitä, kuinka Suomea vapaampaa huumausainepolitiikkaa on juuri kannabiksen osalta EU-oikeudessa käsitelty. Tapauksessa Easy Going-nimisen Coffee Shopin pitäjä Marc Josemans joutui Maastrichtin kaupungin käskystä sulkemaan liikkeensä tilapäisesti, koska liikkeeseen oli Maastrichtissa voimassa olevan säännöstön vastaisesti päästetty henkilöitä, jotka eivät asu Alankomaissa. Alankomaissa on kannabiksen osalta varsin suvaitsevainen politiikka ja kansallisten säännösten perusteella siellä saa myydä ja nauttia kannabista Coffee shop -nimisissä ravitsemusliikkeissä, joissa tosin alkoholijuomia ei saa myydä. Huumeita ei saa mainostaa ja niissä ei saa myydä kovia huumeita. Kannabista ei saa myydä alaikäisille ja myyntimäärää koskee rajoitus. Coffee shopien määrä on rajoitettu ja asiakkaiksi saa päästää vain maassa asuvia henkilöitä, eli tällä pyritään estämään huumeturismia, joskaan tässä ei käytännössä ole onnistuttu. Josemans valitti asiasta paikalliseen tuomioistuimeen ja katsoi, että kyseessä oleva kansallinen säännöstö merkitsee perusteetonta erilaista kohtelua EU-kansalaisten välillä ja on vastoin palveluiden vapaata liikkuvuutta, kun laillisten tuotteiden osto Coffee shopeissa on estetty turisteilta. Kansallinen tuomioistuin pyysi asiasta ennakkoratkaisua EU-tuomioistuimelta seuraavista kysymyksistä:

*1) Kuuluuko pääasiassa kyseessä olevan kaltainen säännöstö, joka koskee ulkomailla asuvien henkilöiden pääsyä coffee shopeihin, kokonaan tai osittain EY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan ja erityisesti tavaroiden vapaan liikkuvuuden tai palvelujen tarjoamisen vapauden soveltamisalaan, tai jopa [EY 12] artiklassa, kun sitä luetaan yhdessä EY 18 artiklan kanssa, määrätyn syrjintäkiellon periaatteen soveltamisalaan?*

*2) Jos asiassa on sovellettava EY:n perustamissopimuksen tavaroiden vapaata liikkuvuutta tai palvelujen tarjoamisen vapautta koskevia määräyksiä, merkitseekö kielto päästää ulkomailla asuvia henkilöitä coffee shopeihin tällöin asianmukaista ja oikeasuhteista keinoa huumeturismin ja siihen liittyvän haitan vähentämiseksi?*

*3) Sovelletaanko EY 12 artiklassa, luettuna yhdessä EY 18 artiklan kanssa, määrättyä unionin kansalaisten kansalaisuuteen perustuvan syrjinnän kieltoa sääntelyyn, joka koskee ulkomailla asuvien pääsyä coffee shopeihin, jos EY:n perustamissopimuksen tavaroiden vapaata liikkuvuutta ja palvelujen tarjoamisen vapautta koskevia määräyksiä ei sovelleta?*

---

[5] Ks. C-137/09 Josemans (2010) ECR I-13019.

*4) Jos kyseistä kieltoa sovelletaan tähän sääntelyyn, onko siinä tehty välillinen ero maassa asuvien ja ulkomailla asuvien henkilöiden välillä oikeutettu ja merkitseekö kielto päästää ulkomailla asuvia henkilöitä coffee shopeihin asianmukaista ja oikeasuhteista keinoa huumeturismin ja siihen liittyvän haitan vähentämiseksi?"*

EU-tuomioistuin vastasi näihin kysymyksiin varsin selkeästi seuraavalla tuomiolla:

*1) Kun coffee shopin pitäjä harjoittaa toimintaansa, joka muodostuu sellaisten huumausaineiden pitämisestä kaupan, jotka eivät ole toimivaltaisten viranomaisten tarkasti valvoman kaupan kohteena niiden käyttämiseksi lääkinnällisiin tai tieteellisiin tarkoituksiin,* ***se ei voi vedota EY 12, EY 18, EY 29 tai EY 49 artiklaan riitauttaakseen pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen kunnallisen säännöstön****, jossa kielletään päästämästä tällaisiin liikkeisiin henkilöitä, jotka eivät asu Alankomaissa. Alkoholittomien juomien ja elintarvikkeiden pitämisestä kaupan näissä samoissa liikkeissä muodostuvan toiminnan osalta coffee shopin pitäjä voi vedota hyödyllisesti EY 49 artiklaan ja sitä seuraaviin artikloihin.*
*2) EY 49 artiklaa on tulkittava siten, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisella säännöstöllä rajoitetaan EY:n perustamissopimuksessa vahvistettua palvelujen tarjoamisen vapautta.* ***Kyseinen rajoitus on kuitenkin perusteltavissa tavoitteella torjua huumeturismia ja siitä aiheutuvia haittoja.***

Voidaan siis todeta, ettei huumausaineiden kauppa kuulu sillä tavalla tavaroiden ja palveluiden vapaan liikkuvuudcn piiriin, että EU-oikeuden näkökulmasta sen vapauttaminen Coffee Shopien avulla huumeturismin mahdollistaen olisi hyväksyttävää. On olennaista kiinnittää huomiota siihen, millä tavalla huumeiden tuotantoa ja käyttöä pystytään valvomaan. Vapauttamisen ja valvonnan tulee kulkea käsi kädessä. Coffee Shopien osalta valvonnassa epäonnistuttiin Alankomaissa, ja Suomessa puolestaan THL on huolissaan siitä, millä tavalla valvottaisiin sitä, etteivät alaikäiset kasvattaisi kannabista omaan käyttöönsä (s. 4). Alankomaiden osalta huumeturismin haitat liittyvät toisaalta kansanterveyteen ja toisaalta yleisen järjestyksen ylläpitoon. Laillisten markkinoiden salliminen kannabikselle olisi tulkintani mukaan mm. Josemans-tapaukseen perustuen EU-oikeuden vastaista. THL:n 27.5.2024 päivätystä lausunnosta käy myös ilmi, että Saksassa laillisten kannabis-markkinoiden luominen tulkittiin olevan vastoin EU-lainsäädäntöä (s. 2). Katson, että Josemans-tuomio on varsin havainnollinen ja edelleen ajankohtainen perusta arvioida nyt käsiteltävänä olevaa kansalaisaloitetta kannabiksen vapauttamisesta.

## 6. Johtopäätökset kansalaisaloitteen kannalta

Kansalaisaloitteen keskeinen esitys on se, että ryhdyttäisiin lainvalmisteluun, jotta kannabiksen laittomuus, jota olen edellä kansainvälisen oikeuden ja EU-oikeuden valossa kuvannut, kumotaan ja se korvataan mm. niin, että kannabiksen käyttö, hallussapito, omatarveviljely, valmistus ja myynti sallitaan ikärajoin. Verrattuna edellä esitettyyn hollantilaiseen malliin myös tässä esityksessä ilmeisestikin ajatellaan kannabista myytävän tietyistä myyntipisteistä, eli toiminta olisi sikäli valvottua. Kansalaisaloitteessa todetaan, että kannabiksen ja laittomien vahvempien huumeiden välinen yhteys johtuu kannabiksen laittomuudesta, joskaan tätä seikkaa ei kansalaisaloitteessa ole kyetty näyttämään. Kannabiksen myyntipisteiden seurauksena ei ole välttämättä selvää, että kannabiksen laiton katukauppa loppuisi. Mikäli kannabiksen vapauttamisessa halutaan edetä, niin hallituksen esityksen yhteydessä olisi perusteltua tutkia sitä, mitkä olisivat myyntipisteiden kannabiskaupan vaikutukset. Tältä osin olisi syytä myös ottaa huomioon, että edellä mainitun Josemans-tapauksen perusteella myyntipisteiden toiminnan valvonnassa on ollut ongelmia.

Kansalaisaloitteessa ehdotetaan kannabiksen dekriminalisaatiota ja sitä, että kannabiksen käytöstä, tuotannosta ja myynnistä aiheutuneet rikosrekisterimerkinnät poistetaan. En pidä tätä esitystä perusteltuna viitaten esimerkiksi edellä esitettyyn Josemans-tapaukseen. EU-oikeuden kannalta tarkasteltuna EU:n jäsenvaltioissa tulee huumepolitiikan kytkeytyä edelleen edellä mainitun vuoden 1961 huumausaineyleissopimuksen mukaiseen varsin rajoittavaan tulkintaan huumausaineiden käytöstä ja myynnistä. Josemans-tapaus osoittaa, että EU:ssa pyritään välttämään esimerkiksi huumeturismin mukanaan tuomia haittoja terveydelle ja yleiselle järjestykselle. Näin ollen kannabiksen vapauttamisen perustelu valtion saamilla verotuloilla, työllisyysvaikutuksilla tai USA:n osavaltioiden kannabiksen vapauttamista koskevilla kokemuksilla ontuu siksi, että Suomi on EU-maa ja EU-oikeus sitoo Suomea valtionsisäisten oikeusvaikutustensa osalta usein kansainvälistä oikeutta vahvemmin. Vaikka huumepolitiikassa on kansallista liikkumavaraa edellä viitatun puitepäätöksen 2004/757/YOS 2 artiklan ilmentämällä tavalla, niin näkisin, että tässä kansalaisaloitteessa mennään kannabiksen vapauttamisessa liian pitkälle verrattuna etenkin Josemans-tapauksen osoittamaan konkreettiseen esimerkkiin.

Millä tavoin esimerkiksi kannabiksen käytön ja myynnin rajoittaminen tehdään niin, ettei

huumeturismi toteutuisi? Entä sitten mikä olisi kokonaisvaikutus kansanterveyteen, kun parhaillaan Suomessa on tehty alkoholin saantia helpottavia uudistuksia laajentamalla mietojen alkoholijuomien jakelukanavia? Peräänkuulutan tässä eduskunnalta päihdepolitiikan kokonaisarviointia, mikä ei ole poliittinen kannanotto, vaan se kytkeytyy EU-oikeuteen ja EU-politiikkaan siten, että kaikkien päihteiden osalta tulee vapaan kaupan ja verotuksen tuomia taloudellisia etuja punnita vapaan kaupan rajoittamisen perusteiden suhteen Josemans-tapauksen malliin. Rajoittamisen perusteita ovat huumeiden osalta etenkin kansanterveyden suojaaminen ja yleisen järjestyksen turvaaminen. Varsin selkeästi huumeet ovat sikäli erityisiä tavaroiden ja palveluiden vapaan liikkuvuuden kohteina, ettei niiden kauppaa rajoittaviin toimiin ole suhtauduttu EU:ssa kielteisesti, vaan päinvastoin.

Helsingissä 21.3.2025

Juha Raitio